

Visitationstal i Jättendals kyrka söndag den 21 maj 2017

Kära församlingsbor och medarbetare i Harmånger-Jättendals och Gnarps församlingar av Uppsala stift.

Så härligt att få fira högmässa i denna fina kyrka med sång, musik och gemenskap!

Det har varit intressant att komma tillbaka till er för att samtala om ert uppdrag som kyrka i denna bygd. Min förra biskopsvisitation var i september 2006. Denna biskopsvisitation inleddes under några kalla och blåsiga dagar den 9 och 10 maj. Värmen fanns i mötet med engagerade medarbetare och församlingsbor och blev extra påtaglig i mötet med asylsökande i Strömsbruk.

Visitationen har gett möjlighet till lägesavstämning, analys och reflektion kring församlingens uppdrag och viktiga framtidsfrågor. Det har varit gott att möta en medvetenhet både om er styrka och om vad ni behöver utveckla och stärka. Det som behövs är att långsiktigt och uthålligt bygga vidare på det som fungerar bra, utveckla samarbetet med närliggande pastorat och förnya gudstjänstlivet.

Fastigheter

Era kyrkor är välbevarade och i gott skick. Värmesystemen är moderna och effektiva. Den digitala orgeln i Jättendals kyrka gör det möjligt att spela både klassisk och modern musik. Med sin utmärkta akustik lämpar sig kyrkan för musik och sång. Vid besöket i Gnarps kyrka, det intilliggande gravkapellet och församlinggården kom frågan upp om inte gravkapellet kan användas vid gudstjänsterna under den kalla årstiden. Kontraktspresten Peter Södergård prövade det vid sin visitation för fem år sedan.

Gnarps kyrka är mycket stor och används som konsertlokal i bygden. Den intilliggande IOGT-lokalen skulle fungera bättre för kyrkkaffe och andra samlingar än församlinggården som ligger en bit bort. Det är kostsamt att värma upp och underhålla ett hus som bara används några gånger i veckan. Det är bra om lokaler i bygden kan användas av fler. Överväg därför att hyra in er i IOGT-lokalen.

I Harmånger samtalade vi om behovet av lämpliga lokaler för församlingsverksamheten. För framtiden är det viktigt att ni kan använda kyrkan även för verksamhet under vardagarna. Det är inte rimligt att bygga ett församlingshus bara för att kyrkan inte kan användas tillräckligt. Förutom investeringskostnader skulle drifts- och underhållskostnaderna öka. Kulturmiljölagen bygger på att kulturarvet ska bevaras, brukas och utvecklas. Endast så kan det tas tillvara för framtiden. Det handlar alltså inte bara om att bevara. I så fall riskerar kyrkorummet bli ett museum för gångna tiders kulturarv. Genom att det brukas och utvecklas bevaras kulturarvet och nya värden tillförs. Det faktum att kulturarvet bevaras genom att vi firar gudstjänst innebär att det inte behöver finnas en motsättning mellan församlingens och de kulturvårdande myndigheternas intressen. Men det förutsätter att kyrkorummen kan brukas och utvecklas. De funktionsnedsattas behov måste beaktas i enlighet med lagens krav. Motsvarande gäller för gudstjänstlivets, kyrkomusikens och församlingens skull.

Vi samtalade om de förslag som tagits fram. Att bilda flera rum i kyrkorummet måste vara rätt väg. Att bygga täckande väggar för att avdela rum i sidoskeppen är väl inte det bästa alternativet. Bättre är att kunna se hela kyrkan. Alternativet är väl att sätta upp glasväggar i korsarmarna och använda långskeppet som gudstjänstrum. Om korttrappan sänks eller tas bort blir det tillgängligt och den stora ytan framme i koret mer användbar. Jag ser det som alldeles nödvändigt för gudstjänstens, församlingsverksamhetens och ekonomins skull att det går att finna en hållbar framtidslösning. Jag hoppas att de kommande överläggningarna mellan pastoratet, länsstyrelsen och stiftet ska leda till att en samförstånds lösning kommer till stånd.

Diakoni

”En modern diakoni”, det var kyrkoherdens målsättning för 10-15 år sedan och så har utvecklingen blivit. Det diakonala arbetet är metodiskt och strategiskt med både bredd och särskilda fokusområden. Asyl- och flyktingarbetet är omfattande och om integrationen ska fungera behöver än fler församlingsbor engagera sig och bygga relationer till de nyanlända. Flera bra mötesplatser finns.

Kontaktytan är stor och samarbetet med landsting, kommun, Röda korset och andra medaktörer är bra. Därtill kommer många ideella som tar ansvar. Ert diakonala arbete är föredömligt. Det borde återspeglas på er hemsida på nätet exempelvis med en rubrik Diakoni eller Volontär och det diakonala arbetet presenteras.

Det finns ett starkt samband mellan diakoni och gudstjänstliv. Det handlar om vägarna in i gudstjänsten. Ett tecken på det är hur asylsökande och flyktingar finner vägen in i gudstjänsten. Det är något för oss gamla svenskar att ta efter. Livet hör ihop med tron, vardagen med gudstjänst och andakt. Utmaningen gäller hur fler ska finna vägen till fördjupning av tro och liv i församlingens gemenskap. Därmed är jag inne på nästa tema, nämligen

Gudstjänstlivet – en angelägenhet för alla

Gudstjänstlivet hålls på en miniminivå i pastoratet. Det är delvis kopplat till prästbristen, men här finns utrymme både för lekmanaledda gudstjänster och att andra anställda än präster tar ansvar. Kyrkbussen som åker till den kyrka där gudstjänst firas en viss söndag ger möjlighet till samtal och social gemenskap. Och det är roligare att fira gudstjänst om man är fler. EFS:arnas insatser är också betydelse för undervisning och gudstjänstliv.

Utbyggda andakter och små gudstjänster knutna till vardagsverksamheten är något som kan övervägas ytterligare. Men för kyrkans framtid i denna bygd är det också nödvändigt att fler tar till sig den personliga kallelsen att bära gudstjänstlivet genom att fira söndagsgudstjänst i gemenskap med andra. Jag förordar också att ni har fler gudstjänster i Harmångers kyrka än i de övriga kyrkorna.

Körerna är viktiga, vilket vi fått känna av idag på ett fantastiskt sätt. Under visitationen fick vi också höra att många sluter upp vid körframträdanden och musikgudstjänster. ”Eldmässan” med pastoratets kyrkokörer och lucia som övades in tillsammans med gymnasieungdomar är exempel på goda projekt där körerna lagt ner mycket tid och engagemang. Sång och musik är viktiga också i gudstjänstlivet, kanske kan den medverkan utvecklas och förnyas.

Det är en omfattande vardagsverksamhet i era församlingar, ett rikt och utvecklat körliv och vardagsträffar för olika åldrar med samtal och andakter.

Barn, unga och konfirmander

När ungdomarna går i olika skolor, det inte längre finns ett högstadium och ungdomarna pendlar åt flera håll är konfirmand- och ungdomsverksamheten en rejäl utmaning. Ni har redan nu en viss konfirmandsamverkan med Bergsjö församling. Samverkan kan även utvecklas med andra församlingar. Då kan ni dela kompetens och verksamheten blir attraktivare om fler alternativ kan erbjudas till ungdomarna. Ledarrekrytering bland tidigare konfirmander och utbildning för dem underlättas.

Kontakterna med skolorna fungerar bra. Ni hjälper till med bibeläventyret som är enligt skolans läroplan och sker på lektionstid. Miniorer och juniorer bedrivs i skolans lokaler.

Söndagsskolan kommer tillbaka i många församlingar. Ni har söndagsskola i den kyrka där gudstjänst firas.

Sammanfattning av viktiga framtidsfrågor

Det är nödvändigt att använda kyrkorna på flera sätt och minska fastighetsbeståndet. Ni blir då mindre sårbara och kyrkorna säkras för kommande generationer.

Diakoni, undervisning och konfirmandverksamhet kan med fördel bedrivas gemensamt eller samverkas kring i ett större område än pastoratet.

Under nästa mandatperiod kan bildandet av ett Nordanstigs pastorat komma att utredas. Det handlar inte om att ändra antalet församlingar eller deras gränser. Det som skulle behöva utredas är istället hur församlingslivet ska säkras och helst utvecklas på längre sikt. Fokus när stiftet utreder ligger på pastoral, demokratisk, ekonomisk och organisatorisk bärighet. Först efter att en utredning gett en allsidig belysning kan den sändas på remiss och eventuellt beslut fattas av stiftsstyrelsen. Jag räknar med att stiftsstyrelsen under hösten ska ta ställning till vilka utredningar som ska göras under nästa mandatperiod

Avslutning

Nu vill jag tillsammans med kontraktsprost Peter Södergård och biskopsadjunkt Rose-Marie Rönnblom tacka för fina visitationsdagar med många intryck, goda samtal och gemenskap.

Så vill jag som det är brukligt vid visitationer lämna ordet fritt om någon vill framföra något om församlingslivet eller kommentera det jag sagt. /Ingen begär ordet/

Bönsöndagen påminner oss om att vi lever i gemenskap med Gud, som är närvarande hos oss enligt sina löften. Vi kan låta bönen hållning präglade varje dag som ordlös bön, tillbedjan, hjärtats samtal med Gud och gemensam bön och förbön. Det gör skillnad i vår värld om bönen bär livet. Några ord ur Jeremia 29:11f ger oss budskapet om Guds omsorg om oss och löften till oss. De får bli mina sändningsord till er.

Jag vet vilka avsikter jag har med er, säger Herren: välgång, inte olycka. Jag skall ge en framtid och ett hopp. När ni åkallar mig och ber till mig skall jag lyssna på er. När ni söker mig skall ni finna mig.

Gud välsigne er alla.